

ANG

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Bayan

Tomo LII Blg. 4
Pebrero 21, 2021
www.cpp.ph

EDITORIAL

Saan a magatadan ti nailian a wayawaya

Napalalo a suron ti umili a Pilipino iti bitla ni Presidente Rodrigo Duterte idi Pebrero 12 no sadino nga inpablaak na “no ti America ken kiddawen na ti panagyan dagiti tropa na ditoy Pilipinas” iti uneg ti Visiting Forces Agreement (VFA) -- basta agbayad da babaen kadagiti armas militar.

Kunana, kurang ti inbayad ti US nangruna ta us-usaren na ti sigud a Subic Naval Base iti Zambales ken Palawan a pagimbakan ti armas. Inrupir ti Malacañang, rumbeng nga umawat ti Pilipinas ti kabatog ti awawaten ti Pakistan, pagilian nga inusar ti US iti panangraut, panangsakop ken agtultuloy a pannakibiang idiafghanistan iti maysa a kaatiddogan a gubat na iti panagsakop. No bumtak ti gubat iti baet ti US ken China iti South China Sea, rumbeng kano laeng nga umawat ti dakkel ti Pilipinas ta segurado a mairamraman daytoy.

Ibilbilang ni Duterte ti soberanya ti pagilian kas maysa a tagilako: “amin ket maipanggep iti kuarta” indeklara na idi 2016. Nalpasen ti drama na a “gibusan ti VFA” ken ibagbaga na nga

itantandudo na ti “independiyente a palisiya iti gangannaet.” Inbutaktak na ti awanan-bain a kina-asu-aso na iti US. Ad-adu a paltog ken bomba laeng gayam ti kayat na.

Kadagiti naglabas a tawen, agpampamarang ni Duterte a “kagura” na ti US ngem ti kinapudno na, awan ti inaramid na tapno salakniban ti soberanya ti Pilipinas. Pinalikmutan na ti bagi na kadagiti yes-men (natulnog a tao) ti US a mangitultuloy kadagiti pabor iti US a palisiya, nangruna iti tay-ak ti militar ken ekonomya. Inkari na kenni Trump idi 2017 a gibusan na ti tungtongan ti kappia iti NDF, rebbeken ti armado a rebolusyonaryo a tignayan ken amendaran ti konstitusyon tapno maikkan ti naan-anay a kalintegan nga agtagikua dagiti gangannaet a

kapalista iti daga, negosyo, ken dadduma a rekurso ti Pilipinas. Iti dayta met laeng a tawen, ti US ket inrugi na ti Operation Pacific Eagle-Philippines (OPEP).

Saan a pulos a kinontra ni Duterte ti saan a patas a katulagan militar a pakabilangan ti Military Assistance Agreement (MAA), ti Mutual Defense Treaty (MDT), ti VFA, ti Mutual Logistics Support Agreement (MLSA) ken ti Enhanced Defense Cooperation Agreement (EDCA). Dagitoy a tratado ket intali na ti gangannaet a palisiya ti pagilian iti US ken daytoy ti gapu no apay a saan a maibilang a nawaya-wayaan.

Ti takder ni Duterte a “makaunget iti Amerika” ket maysa a linuloko. Inusar na laeng daytoy tapno agpampamarang iti China, ti imperyalista a karibal ti US. Kas kasukat na, adda naikari kenni Duterte a manopulo billion a dolyar a gatad ti impraistruktura a proyekto a tulong kadagiti kroni na. Pinairutan

ni Duterte ken dagiti pasurot na ti silpo kadagiti Chinese a sindikato ti droga ken casino. Babaen laeng iti kari ti China, inikkan ni Duterte ti pammalubos nga agitakder kadagiti pasilidad militar iti pito nga artipisyal nga isla iti uneg ti teritoryo ti Pilipinas a baybay, tinagikua da ti Bajo de Masinloc a manglabsing iti desisyon ti International Arbitration Tribunal ken pinapanaw da dagiti Pilipino a mangngalap iti baybay da.

Ti silpo ni Duterte iti China ket naan-anay a nangted bentaha iti sumagmamano a burgesa kumprador, burukrata kapitalista ken opisyal militar. Sumagmamano kadakuada ket ammoda ti dumakdakkal nga ekonomya ken politikal a bileg ti China. Madanagan ti imperyalista nga US maipanggep kadaytoy a pasamak isu a nagaramid kadagiti addang tapno isegurado ti suporta ken kinapudno kadagiti pasurot na iti pagilian.

Ti baro a guberno ni Biden iti US ket panggep na a papigsaen

ti kontrol na iti neokolonyal nga estado, kangrunaan na babaen ti panangpairut ti tengngel iti AFP. Umannurot daytoy iti plano na a mas agresibo a salakniban ti interes ti US iti ekonomya ken geopolitikal iti sango ti pumiggisa a karibal na a China. Kabayatan nga agpampamarang a “progresibo” kadagiti isyu ti pagilian na kontra kadagiti ultra-Kannawan a palisiya ti naglabas a guberno ni Trump, maibilang met laeng ni Biden a mangpabor iti agresibo a takder militar.

Kalpasan a nakasarita ti baro a nadutokan a sekretaryo ti depensa, ni Defense Sec. Delfin Lorenzana ket indeklara na nga isuna ken ti militar ket pabor iti panagtultuloy ti VFA. Maysa daytoy a nalawag a mensahe manipud iti US a saan na a baybayan ti pannakisinninged ti Pilipinas iti China. Agmobmobilisa kadagiti puersa na ditoy Pilipinas, iti uneg ken ruar ti agar-ari a rehimen, tapno papigsaen ken seguraduen ti kontrol iti militar,

ekonomya ken politika kadagiti agar-ari a dasig ditoy Pilipinas.

Gapu kadaytoy, manamnama a dagiti pro-US a politiko ket pairtengen da ti panangkontra iti dumakdakkal nga impluwensya ti China iti ekonomya ken politika. Ti US ket mabalin nga umannugot iti kiddaw ni Duterte a “dakdakkal a bayad” ngem tapno laeng agserbi iti istrategiko nga interes na. Iti bangir na, namnamaen ti China nga agaramid ti addang tapno kontraen ti impluwensya ti US babaen ti panangusar iti bileg na pareho iti ekonomya ken militar.

Ti umili a Pilipino ket masapul a tumakder ken ibutaktak da ti panagpapaadipen ni Duterte iti US ken China, a mangipeggad iti soberanya ti pagilian ken mangpabor iti interes dagiti gangannaet nga imperyalista iti ekonomya ken militar. Ti umili ket masapul nga irupir da a ti nailian a waya-waya ket saan a magatadan. Masapul nga iduron da dagiti pagilian iti Southeast Asia a salakniban ti kalintegangan da ken waya-waya kadagiti internasyunal a danum/baybay kontra iti ekspansyonismo ti China.

Masapul a kiddawen da ti dagus a pananggibus ti VFA, EDCA, MDT, MLSA ken dadduma pay a saan a patas a katulagan militar a mangted kadagiti puersa militar ti US ti extraterritorial a kalintegangan iti Pilipinas ken mangibaddek iti nailian a soberanya. Iti bangir na, masapul nga ibutaktak da ti panagkurno ti rehimen a Duterte iti iyar-aramid ti China a panangsakop kadagiti teritoryo ti Pilipinas ken pananggamrud kadagiti natural a rekurso ti pagilian.

Ti Partido ket awisen na ti umili nga Amerikano a kontraen ti guberno a Biden iti pannaki-alyansa na iti tiraniko a rehimen a Duterte tapno masalakniban ti geopolitikal nga interes ti US. Masapul nga agtinnulong dagiti umili nga Amerikano ken Pilipino tapno labanan ti pannakibiang ti US ken ti suporta na iti nadara a gubat ti panangikuspil iti Pilipinas. **AB**

ANG Bayan

Tomo LII Blg. 5 | Marso 7, 2021

Linaon

Editorial: Saan a magatadan ti nailian a wayawaya 1

"Modernisasyon" ti AFP, nakasanggir iti US 3

BDP, pagbagasan ti NTF-ELCAC 4

2 a ubbing, biktima iti gera ti rehimen 5

5 a parparbo a kaso naibasura 5

4 nga opensiba iti 4 nga aldaw ti BHB-Bukidnon 6

Paaralang Bakwit iti Cebu, rinaut 6

Makatao a dalan para iti bakuna, insigurado 6

Iti ababa a sarita 7

Create: nayon a ganansya iti kapitalista 8

Epekto ti palpak a *blended learning* 9

Kinasalun-at iti panunot dagiti ubbing 10

Ginasut a ribo, nagprotesta idiy Myanmar 10

Trump, pinakawan ti senado ti US 10

Presyo ti langis, ngimmato manen 10

Ti Ang Bayan ket iruruar iti lengguahe a Pillipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ken Ingles.

Umaw-awat ti Ang Bayan kadagiti kontribusyon iti langa dagiti aartikulo ken damdamag. Aw-awisen met dagiti agbasbasa a mangipadanan kadagiti dillaw ken rekomendasyon iti panangpadur-as ti pagiwarnak tayo.

 @prwc_info

 cppinformationbureau@gmail.com

Ti Ang Bayan ket ipabpablaak dua a daras iti tunggal bulan ti Komite Sentral ti Partido Komunista ti Pilipinas

“Modernisasyon” ti AFP, nakasanggir iti US

Iti modernisasyon ti Armed Forces of the Philippines (AFP) ket nakasanggir iti ramit, panagsanay ken tulong ti US. Mayorya iti dadakkel a ramit iti gubat, kas kadagiti eroplano, babor ken helikopter, ket mabalin laeng a magatang kadagiti kumpanya nga Amerikano ken dagiti subsidyaryo ken kasosyo dagitoy kadagiti kaalyado na a pagilian kas ti Israel, Brazil ken Jordan. Ipilpilit dagiti opisyal ti AFP a dagiti aramid ti US wenno aramid dagiti kasosyo ti US ti umannatop kadagiti agdama a ramit ken sistema ti AFP. Daytoy ti kadakkelan a lapped iti aniaman a plano a gumatang ti armas manipud iti China wenno Russia.

Daytoy met laeng ti makagapu no apay a ni kaanuman ket saan pulos a nakapapati ti panangibasura iti Visiting Forces Agreement. Nairut a nakasilpo ti tulong militar ti US kadagiti ekstrateryal a karbengan ken pribilehiyo a laklak-amen dagiti tropa na daytoy iti pagilian. Interes ni Duterte nga isigurado nga agtultuloy nga agayus ti tulong iti AFP kas paset ti pangayayo na kadagiti upisyal militar nga agbibisin kadagiti “moderno” a ramit. Agkatkatay dagiti heneral iti dadakkel a kontrata iti panaggatang kadagitoy, agraman dagiti kontrata para iti panangmantinar a mabalin da a pangalaan ti kikbak iti uneg ti atiddog a panawen.

Iti ruar dagiti buladas ni Duterte, saan nga usapin ti “saan a resolbado” nga istatus ti VFA iti napalabas a dua a tawen. Natuloy dagiti dadakkel a panagsanay militar a nakaplano iti 2019. Naitantan ti Balikatan 2020 kangrunaan gapu iti pandemya a Covid-10. Numampay kasta, natuloy latta dagiti basbassit a panagsanay. Awan sarday ti presensya dagiti panggubat a babor ti US kadagiti baybay ti Pilipinas, a nagserbi kas pagisayangkatan dagiti “war game” ken operasyon iti “nawaya a panagbiyahe iti baybay” iti South China Sea.

Idi Oktubre 2020, natuloy ti panagmiting dagiti nangangato nga opisyal-militar ti Pilipinas ken US a mangbukbukel iti Security Engagement Board. Iti daytoy a miting

a maikeddeng dagiti aktibidad ti militar ti US iti Pilipinas. Maysa ditoy ti maidurduron a pannakaisayangkat manen ti Balikatan inton sumangpet a Mayo.

Kas kasukat, inikkan ti US ti AFP kadagiti dadakkel a ramit panggubat iti programa a modernisasyon na daytoy para iti tawen 2019-2020. Idi Pebrero 17, inyalnag ti AFP idia Villamor Air Base ti umuna iti dua a C-130 Hercules a pangtransportasyon nga eroplano. Iti maysa a seremonya idi Pebrero 13, no sadino a dimmar-ay mismo ni Duterte, inpannakel ti AFP dagiti baro a pangtangatang a lugan ti Philippine Air Force. Maibilang ditoy ti innem a pangtransportasyon a helikopter a 570i Blackhawk ken innem a pangatake nga eroplano nga A-29B Super Tucano. mairaman iti naiyalnag ti innem a Hermes 900 ken uppat a Hermes 450 – dagiti drone a maus-usar iti paniktik, sarbeylans ken rekon.

Immawat met ti AFP kadagiti misayl ken maysa a sistema ti ScanEagle UAV (nga addaan walo a drone) iti maudi a paset ti 2020. Dagitoy ket naipasa babaen iti US Defense Security Cooperation Agency, ti ahensya a mangiwanwan iti panagilako kadagiti daan ken saanen a maus-usar a lugan ken ramit-militar ti US.

Nayon ditoy ti inawat ti AFP a “donasyon” manipud iti Jordan a ginasut a riple nga M14 ken dua a daan a pang-atake a helicopter a Bell AH-15 Cobra.

Segun mismo iti embahada ti US iti pagilian, ti Pilipinas ti kadakkelan ti naawat na a tulong militar manipud iti US iti rehiyon nga Indo-Pacific. Kuna ti US, manipud 2015 inggana 2020, dumanon iti agbalar P33 bilyon dagiti naideliber na nga eroplano, bapor, panggubat a lugan, ababa nga armas ken dadduma pay a ramit-militar.

Mainayon iti daytoy a balor ti pondo nga inusar ti US kadagiti operasyon ken suporta a militar babaen iti Operation Pacific Eagle-Philippines (OPE-P). Idi 2020, dumanon P4 bilyon ti ginastos na daytoy iti panangted ti suporta a paniktik, sarbeylans ken rekon manipud iti tangatang kadagiti pangkombat nga operasyon ti AFP ken Philippine National Police iti Mindanao. Ti OPE-P ket nakapauneg iti Overseas Contingency Operations ti US a dati a mabigbig kas kontra-terorismo nga operasyon.

Iti maysa a panagdengngeg ti Senado iti Pebrero 2020, imbaga ti kalihim ti Department of Foreign Affairs ti Pilipinas a ni Teodoro Locsin Jr. a posible a saan a matuloy ti \$245 milyon a plano nga tulong ti US iti AFP no maibasura ti VFA. Mano pay kadagiti plano ti AFP ti nayon a sangapulo a helikopter a Black Hawk, innem inggana walo a ScanEagle UAV ken dagiti howitzer.

AB

Pagbagasan ti militar ti para iti barangay a programa ti NTF-ELCAC

Kas iti E-CLIP, “balik-baril” ken dadduma pay a programa a kontra-insurhensya, sigurado a pagnam-ayan dagiti upisyal ti militar ti nailatang a P16.4 bilyon a pondo ti Barangay Development Program (BDP) ti National Task Force to End Local Communist Armed Conflict (NTF-ELCAC). Adu dagiti paset na daytoy a programa ti mabalin a magundawayan para iti panagkurakot iti porma dagiti kikkak manipud kadagiti imprastruktura a proyekto kadagiti sulsulineken a sitio ken barangay

Ipanpanakkel ti NTF-ELCAC a “wayawayaan” ti BDP dagiti mannalon manipud iti Bagong Hukbong Bayan (BHB). Mailatang kano ti pondo na daytoy iti panagaramid kadagiti kalsada, eskwelaan, padanum ken health clinic, ken programa a para iti sanitasyon ken reforestation. Nagadun dagiti kastoy a proyekto kadagiti naglabas a rehimen nga awan impaay na a pudno a panagbalbaliw iti biag dagiti masa. Dagitoy a proyekto ket agparpartuat laeng ti ilusyon gaputa saan met a masungbatan ti nasaknap a kinakurapay, bisin, panangidadanes ken pananggundaway a bunga ti kinaawan ti bukod a daga a sukayen dagiti mannalon. Kas kadagiti immuna a programa na daytoy, awan ti ipaay ti BDP a pudno a panagbalbaliw iti sosyo-ekonomiko a kasasaad ti umili.

Nalatak ti BDP iti panagandar ti korapsyon. Ti kadakkelan a paset ti pondo na daytoy ket nailatang para iti Davao City no sadino a nakapauneg ti 82 barangay iti nasao a programa. Sumarsaruno ditoy ti Bukidnon, Davao de

Oro, Agusan del Norte, Agusan del Sur, Surigao del Norte, Surigao del Sur, Iloilo, Misamis Oriental ken North Cotabato. Malaksid iti Iloilo, amin dagitoy ket adda idiyai Mindanao. Nganngani kagudua ti pondo ti BDP ket pagguduaan laeng ti dua a rehiyon – Rehiyon 11 ken Rehiyon 13. Ti mabati ket pagbibingyan dagiti 12 a rehiyon.

Dagiti barangay a pakailatangan dagiti pondo ket “nadalusen” kano manipud iti impluwensya ti BHB. Ngem no kitaen ti datos, manipud 2020, addaan saan a bumaba a 100 armado a labanan a napasamak kadagiti barangay nga intudo ti NTF-ELCAC.

Ti P20-milyon a mailatang iti tunggal barangay ket ipakita na nga awan ti naan-anay a panangammo iti partikular a kasapulan dagiti umawat. Ti nasao a gatad ket mangted laeng ti pareho a gundaway para iti pasuksok kadagiti lokal nga upisyal. Kasta met a nagduduma ti populasyon dagitoy. Kas resulta na daytoy, adda ti dakkal a nagbabaetan ti pannakaiwaras ti pondo ti BDP manipud P457 kada residente

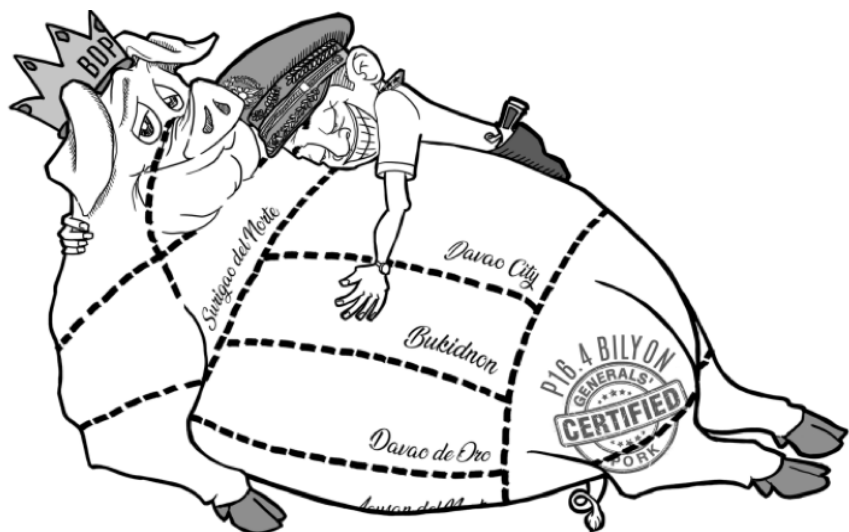
iti kadakkelan a barangay inggana iti P181,818 iti kabassitan a barangay.

Tapno ikalintegangan ti programa, kunati NTF-ELCAC a dagiti proyekto ket basar iti nauneg a panagadal ken kadagiti multisektoral a konsultasyon. Ngem mismo a ni Sara Duterte, mayor ti Davao City, ti napilitan a nangibaga a saan a nakonsulta isuna kasilpo kadagiti proyekto. Nagkedked isuna kalpasan a masaludsod ti P1.64 bilyon nga alokasyon iti syudad na, a 40% iti P4.3 bilyon a nakalatang iti intero a rehiyon ti Davao. Nalawag ti panangrimbaw ti NTF-ELCAC iti burukrasya a sibil ken dagiti lokal nga opisyal.

Linuloko ti pablaak ti NTF-ELCAC a 15% ti pondo ti BDP ket mausar iti panangitakder kadagiti eskwelaan (P3 milyon iti kada barangay). No kitaen ti datos ti Department of Education, 216 iti 822 barangay nga adda iti listaan ket addaan ti eskwelaan.

Iti Rehiyon 11, no sadino a naiteden ti umuna a paset ti P4.3 bilyon a pondo para iti BDP, 89 kadagiti barangay ditoy ket addaan ti eskwelaan. Maibilang ditoy ti siyam nga eskwelaan iti Malabog, Davao City; innem nga eskwelaan iti Colosas, Davao City; saglilima nga eskwelaan iti Barangay Kingking, Pantukan, ken dagiti barangay ti Tamugan ken Malamba iti Davao City; ken uppat nga eskwelaan iti Suawan, Davao City. Nayon pay, iti nasao a listaan dagiti barangay iti Rehiyon 11, adda 13 barangay nga addaan iti saan a bumaba iti saggatlo nga eskwelaan; 18 barangay ti addaan sagdudua nga eskwelaan, ken 52 barangay nga addaan saggaysa nga eskwelaan.

Iti 82 barangay a nakabilang iti BDP iti Davao City, 70 (wenna 85%) ket addaan ti eskwelaan, no sadinno nga adda 65 barangay nga addaan maysa inggana tallo nga eskwelaan, ken uppat a barangay nga addaan inggana dua nga eskwelaan ken maysa a barangay nga addaan siyam nga eskwelaan. **AB**

Dua nga ubbing, biktima ti narugit a gubat ti rehimen

Bayat a madebdebate iti uneg ti Korte Suprema no kasano a lablabsingen ti Anti-Terror Law dagiti demokratiko a karbengan, awan sarday ti panagatake ti estado iti umili, aglalo kadagiti lugar nga adayo iti imatang dagiti mahistrado ken midya. Dua nga ubbing ti nagbalin a biktima ti narugit a gubat ti rehimen a Duterte a mangtartarget kadagiti sibilyan. Adu kadagiti biktima ket kameng dagiti organisasyon a paulit-ulit nga ire-red-tag ti militar iti napalabas.

Nakaro a pananglabsing kadagiti karbengan ti ubbing. Natay ti maysa bulan a maladaga a ni Baby Carlen, babae nga anak ti balud pulitikal a ni Nora Espinosa idi Pebrero 14 gapu iti kumplikasyon iti bara ken dara.

Tallo nga aldaw pay laeng ti maladaga idi maisina isuna iti nakabalud nga ina na. Naaresto ni Espinosa ken walo a dadduma pay idi Setyembre 2020 idiy Guihulngan City, Negros Oriental.

Iti Maguindanao, natuloyan a natay ti ubing a ni Saad Abdulkadir Tumbi idi Pebrero 14 gapu iti impeksyon kadagiti sugat na manipud iti panagbomba ti 6th ID. Nakaturrog idi matamaan ti splinter ti mortar ti balay ti pamilya na idiy Barangay Sambulawan, Datu Salibo, Maguindanao idi Disyembre 13, 2020. Uppat pay a sibilyan, a pakairamanan ti maysa nga ubing, ti naipadamag a nasugatan iti panagbomba.

Pulitikal a pammapatay. Pinaltogan ti dua a tao ni Lucrecia Tasic, maysa a konsehal ti barangay, iti balay na iti Hanopol Norte, Balilihan, Bohol,

inggana matay daytoy idi Pebrero 16. Ni Tasic ket tagasuporta ken nagkampanya para iti Anakpawis Party-list kadagiti napalabas nga eleksyon.

Tallo a mannalon ti pinatay dagiti elemento ti 90th ken 72nd IB sadiay Marinangao, Barangay Sarayan, Pres. Roxas, North Cotabato idi Pebrero 8.

Pinaruar dagiti pulis a “limmaban” da Buenaventura Dawal, ti kadua na iti balay nga istap ti maysa a lokal nga institusyon iti agrikultura ken ni Dennis Nagollos nga opereytor ti makina a pagispray ti kataltalunan iti baryo.

Panagaresto. Inarestar dagiti pulis ni Rogelio de Asis, mangidadaulo ti Pamalakaya-Caraga ken kameng ti Promotion of Church People’s Response, iti balay na sadiay Barangay Matabao, Buenavista, Agusan del Norte idi Pebrero 11. Ni de Asis ket naidarum iti parparbo a kaso ti panagpatay.

Tiniliw dagiti pulis idi Pebrero 6 ti Aktibista a ni Dalangin-Yecyec, 72 iti Mainit, Surigao del Norte. Ti biktima

ket maysa a mangmangged iti salun-at iti komunidad a pinabasal a maysa a BHB.

Iti Baggao, Cagayan, rinaut ti pulis ti balay ni Ruben Salvador, kapitan ti Brgy. Agaman, idi Pebrero 8. Rinikisa ti balay na babaen ti warrant of arrest (mandamiento de aresto) nga inruar ni Judge Shiela Gacuta-Labuguen ti Baggao Municipal Trial Court. Pinaruar dagiti pulis nga adda naala da nga armas ken explosibo.

Panagbomba. Mano a daras a binomba ti militar dagiti kaabay a komunidad ti Brgy. Masaya Nuenavista, Quezon kalpasan a makaranget ti dagiti puersa da ti maysa a yunit ti BHB idi parbangon ti Pebrero 5 iti nasao a barangay. Gapu iti daytoy, nasurok a 26,200 a residente iti agaabay a barangay ti Buenavista, San Narciso, Catanauan ken Mulanay ti nariribuk ken napabutngan. Iti agdama, inpauneg ti militar ti 20 a munisipyo ti Lopez, Macalelon, General Luna, ken Catanauan kadagiti nakapokus nga operasyon militar.

Iti Mountain Province, dua a helikopter ti nagbomba kadagiti talon ken paso dagiti residente ti barangay Tamboan, Besao idi Pebrero 11. Sinaruno daytoy ti awan-sarday a panagpapatok dagiti tropa ti 7th ID ken Philippine National Police-Cordillera.

Pananglipit. Pappapanawen ti Bureau of Immigration iti pagilian ni Otto de Vries, maysa a misyonero manipud iti Netherlands ken agdama a boluntaryo a para sukisok iti Ecumenical Institute for Labor Education and Research.

Demolisyon. Nasurok 50 a balay ti dinadael ti 150 a tao ni Pablito Encarnacion, manangagaw ti daga, kakuyog dagiti pulis iti barangay Liwayway, Sta. Rosa, Nueva Ecija idi Pebrero 17.

Awan ti permit wenna pakaammo dagiti pulis a rimmaut iti komunidad. **AB**

5 a parparbo a kaso, naibasura

Lima a kaso a naisampa kontra kadagiti aktibista ken consultant ti nagsasaruno nga imbasura dagiti korte iti napalabas a 10 nga aldaw. Dagitoy ket dagiti parparbo a kaso ti illegal possession of explosives laban iti lider ti Gabriela a ni Beatrice Belen; illegal possession of firearms and explosives kontra iti tarapagsarita ti National Democratic Front-Panay a ni Concha Araneta; “panangisaknap kadagiti peke a damag” laban kadagiti brodkaster ti Radyo Natin Guimba; inciting to sedition laban iti maestro a ni Ronnel Mas; ken illegal assembly laban kadagiti aktibista a naawagan a Marikina 10. Ti desisyon iti kaso laban kenni Araneta ket idi pay Enero 6 a nairuar ngem iti daytoy Pebrero 18 laeng a naipubliko.

Immun-unan nga imbasura ti korte idi Pebrero 5 ti search warrant a nausar tapno tiliwen ken kasuan da Lady Ann Salem ken Rodrigo Esparago. Numanpay kasta, inggana itatta ket agtaltalinaed da a nakabalud.

4 nga opensiba iti 4 nga aldaw, insayangkat ti BHB-Bukidnon

Uppat nga agsisinnaruno nga opensiba ti insayangkat ti Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Bukidnon idi Pebrero 10-13 laban iti bardugo nga 8th IB ken 3rd Special Forces Battalion (SFB). Lima a soldado ti natay bayat a 10 ti nasugatan.

Uppat a soldado ti dagus a natay idi pinabettakan id ti BHB sadiay Barangay Kibalabag, Malaybalay City idi Pebrero 10. Dua pay nga operasyon a haras ti naisayangkat iti pareho a barangay idi Pebrero 11 ken 12.

Maysa met ti natay iti pwersa ti 3rd SFB a nakakampo iti Sityo Elyan, Sta. Filomena, Quezon. Notoryus ti 8th IB iti pammutbuteng kadagiti komunidad ken iligal a panag-arestar

kadagiti Lumad iti Bukidnond.

Quezon. Maysa a soldado ti 85th IB ti natay idi inambush ti BHB-Quezon ti lugan da sadiay Barangay dela Paz, Buenavista idi Enero 23.

Oriental Mindoro. Pinutukan ti BHB-Mindoro dagiti agop-operasyon nga elemento ti 4th IB iti Sitio Paraiso, Happy Valley, Roxas idi Enero 26. Dua ti naiulat a nasugatan a soldado.

Paaralang Bakwit iti Cebu, rinaut dagiti pulis

Rinaut dagiti pulis ti Paaralang Bakwit, ti temporaryo nga eskwelaan dagiti Lumad iti uneg ti kampus ti University of San Carlos iti Talamban, Cebu City idi Pebrero 15. Nagpaaywan ditoy dagiti Lumad ken dagiti manursuro da idi saan da a makasubli idia Mindanao kalpasan a maipatungpal ti lockdown idi Marso 2020. Maibilbilang da kas bisita ti unibersidad.

Iti naala a bidyo ti reyd, makita nga agik-ikkis ken agsasangit dagiti ubbing a Lumad bayat a puersado nga ikuykuyog dagiti pulis. Dua pulo ket innem kadakua ti natiliw ken naibalud, a pakaibilangan ti 19 a menor de edad. Maysa kadagiti natiliw ni Chad Booc, boluntir a manursuro a maysa kadagiti nagpetisyon iti Korte Suprema tapno maibasura ti Anti-Terror Law.

Kakumplot ti militar, ti grupo a paramilitar nga Alamara ken dagiti lokal nga upisyal ti Talaingod, pinaruar dagiti pulis nga “operasyon a panangsalbar” ti reyd. Kinasuan da ti kidnapping ken iligal a detensyon ni Booc ken innem pay a nataengan nga agserserbi kas manursuro iti eskwelaan.

Adu ti nangbabalaw iti iligal a reyd ken panagarestar. Dagus a nagturong iti Commission on Human

Rights (CHR) dagiti estudyante ti Paaralang Bakwit nga adda iti uneg ti University of the Philippines idia Diliman, Quezon City ken dagiti tagasuporta da tapno agprotesta. Kinontra mismo ti CHR ti pammabasol dagiti pulis a “napilit” dagiti ubbing a lumad nga agtalinaed iti eskwelaan.

Nagidatag ti bloke a Makabayan iti resolusyon iti Kongreso tapno maimbestigar ti pasamak. Iti Korte Suprema, inbilin dagiti huwes a ti kaso ni Booc ket mainayon iti maidatag a petisyon tapno temporaryo a mapasardeng ti Anti-Terror Law.

Inkari met ti Partido Komunista ti Pilipinas a madusa dagiti manangidadanes kadagiti Lumad. Kinundenar na daytoy ti NTF-ELCAC nga awan duadua nga adda iti likudan ti pasamak. **AB**

Makatao a dalan para iti bakuna, insigurado ti PKP

INSIGURADO TI PARTIDO Komunista ti Pilipinas iti publiko a mangted daytoy ti makatao a dalan para kadagiti bakuna kontra iti Covid-19 tapno maisigurado ti natalged ken napartak a pannakaibahe dagitoy kadagiti sona ken base a gerilya. Daytoy ket segun iti prinsipyo ti Bagong Hukbong Bayan a respetoen ti amin a makatao a gannuat a mangted benepisyo iti umili.

Nairut nga insingasing ti Partido a ti panangibiyaha, panangiaras ken kampanya a panagbakuna kontra iti Covid-19 aglalo kadagiti nasulineken a lugar ket isayangkat ti International Committee of the Red Cross, nga addaan kadagiti taoan a nasanay ken addaan uman-anay a pasilidad tapno isayangkat ti kastoy a misyon.

Insingasing met ti Partido a saan nga agusar kadagiti lugan ti militar iti panangibiyaha kadagiti bakuna, aglalo dagiti awan ti husto a marka ken mangibiyaha kadagiti armado a soldado.

Iti agdama, awan pay ti simmangasangpet uray maysa kadagiti inkari ni Duterte a bakuna. Natantan dagiti bakuna nga aggapu iti World Health Organization gaputa saan a naipasa ti maysa a mainaig a rekisito a linteg. Ditoy laengen nga agnamnama ti Pilipinas gaputa innala metten dagiti babaknang a pagilian ti kaaduan a suplay ti bakuna iti lubong.

Imbes nga urnongen ti rekurso ken isigurado a mabakunaan dagiti prayoridad a sektor, idurduron ti rehimen nga makaammon iti bukod da dagiti lokal a guberno, pribado a kumpanya ken dagiti parmasiya. Agresulta daytoy iti karkaro a saan a parehas ti panangiaras ti bakuna.

P0.66 iti tunggal **P1**

a rebenyu (pastrek iti buis)
iti sumaruno a tawen ket

**maipan iti
bayad iti utang.**

15 milyon

iti **73 milyon** a Pilipino nga
agtawen ti **18-pangato**

ti saan pay a nakarehistro tapno
makabotos iti eleksyon 2022

133,315 mangmangged a Pilipino
ti naawanan ti pastrek

(naawanan ti trabaho, awan ti sueldo wenno
bumassit ti pastrek) idi Enero. **25,226**
kadakuada ti naikkat iti trabaho.

Nagalaan: *Department of Labor and Employment, Pebrero 20201*

 648%

**gakat a nayon iti maangkat
a bolyum ti karne ti baboy**

tapno sungbatan kano ti pagkurangan iti suplay.
Karkaro daytoy a mangilumlom iti lokal a
produksyon, segun kadagiti agtataraken ti baboy.

22 ubbing ken 50

**nataengan nga imigrante a
Haitian ti pinapanaw iti US**

idi Pebrero 8 iti laksid ti
pansamantala a panangparit
dagiti deportasyon.

\$281 trilyon

**ti sangalubongan
nga utang,**

kangatoanen a naitala
iti pakasaritaan.

**\$24 trilyon (9%) -
ngimmatuan iti
panawen ti pandemya.**

Nagalaan: *Institute of International
Finance, Pebrero 2021*

74,000

mapatta-patta ti bilang dagiti ubbing
ken tinedyer, agtawen **17-agpababa,**
a **masikog** iti tawen **2020-2021.**

Gapu ditoy, **133,000** pamilya a
mabukel iti **2021** ket idauloan
dagiti **menor-de-edad**

Nagalaan: *Commission on Population and Development, Pebrero 2021*

39,424 ektarya ti
baybay
ti pagminminasan
ti **magnetite** iti **Cagayan**

ti Peniel Resources Mining Corp., T & T Resources and Mining Corp.,
J & M Resources and Minign Corp., tallo a kompanya ngem
maymaysa ti presidente na a ni **Anthony James K. Gil**

75 a barangay kadagiti ili ti Abulug, Aparri, Ballesteros, Buguey,
Gonzaga, Pamplona, Sanchez-Mira ti direkta a maapektaran.
100% ti gangamgamen a **magnetite** ket **iruar** iti **China.**

Gakat a Create: Kissay iti buwis, nayon a ganansya iti kapitalista

Insubmitar ti Nababa a Kapulongan ken Senado iti Malacañang idi Pebrero 3 ti Corporate Recovery and Tax Incentives for Enterprises (Create). Daytoy a gakat a mangkissay iti baybayadan dagiti korporasyon a buwis manipud 30% agturong iti 25% kadagiti dadakkel a negosyo ken 20% kadagiti babassit ken kalkalaingan na ti kinadakkel. Panggep na daytoy nga isigurado ti dadakkel a ganansya dagiti kapitalista iti linged ti panangparegta manen iti ekonomya iti tengnga ti pandemya.

Nabayag a naitantan daytoy iti Kongreso kas gakat a TRAIN 2, TRABAHO ken CITIRA. Naawagan daytoy a Create (a ti kaipapanan na iti Ingles ket “agpamnuay”) tapno paruaen a ti panangallukoy iti panagpuonan dagiti gangannaet ket “mangpartuat” ti oportunidad tapno makabangon manipud iti krisis ken pandemya.

Inikkan met ti Create ti National Economic Development Authority (NEDA) ti bileg nga arbitraryo a mangted kadagiti nayon nga insentiba ken pannakailaksid dagiti dadakkel a kumpanya iti panagbuwis. Ikkan na met laeng daytoy ti 17-tawen a pannakailaksid iti panagbuwis ti operasyon iti panag-eksport kadagiti napili a korporasyon ti dadakkel a burgesya-kumprador nga arbitraryo nga intuding ti NEDA kas “kritikal”. Nayon pay ditoy ti 12-tawen a pannakailaksid iti panagbuwis kadagiti negosyo nga addaan puonan a saan a bumaba iti P500 milyon.

Kabaliktad ti ipanpanakkel ti rehimen, nakabasbassit laeng ti masagrap dagiti babassit a negosyo iti daytoy a ti kaaduan ket nagsardengen itatta a pandemya ken nganngani awan ti pastrek da. Kangrunaan nga agbenepisyo iti daytoy a gakat ket dagiti multinasyunal a korporasyon ken kumpanya ti dadakkel a burges-kumprador nga agganansya ti binilyon kadagiti negosyo da iti pagilian.

Pakapsuten met ti Create ti pinansyal a kabaelan ti estado babaen iti panangpabassit iti base a pagalaan na daytoy iti buwis. Iti agdama, ti buwis iti korporasyon ti kadakkelan (27.6% a paggapuan ti pastrek ti estado, ken 75% na daytoy ket masingsingir kadagiti dadakkel a korporasyon. Kas iti sigud, ti maikissay a pastrek ti guberno ket sigurado a maipabaklay kadagiti ordinaryo nga umili iti porma ti nayon ken nangatngato a buwis kadagiti konsumo.

Segun mismo iti konserbatibo a panagtaya ti rehimen, dumanon iti P251

bilyon ti mapukaw iti estado iti uneg ti dua a tawen no maipatungpal daytoy a plano. Mausar koma daytoy a pondo iti ayuda ken dadduma pay nga addang a direkta a mangibangon iti ekonomya.

Adda met dagiti anomalya a probisyon ti Create a mangilaksid dagiti lokal a kumpanya a mangiproseso iti langis ken kasta met iti panangpaaramid kadagiti nalaka a pabalay. Iti agdama, ti Petron Corp., a subsidiaryo ti San Miguel Corp. ni Ramon Ang, ti agmaymaysa a kumpanya a mangiprosesoso ti langis iti pagilian. Ti lokal a sektor ti pabalay ket dominado met ti pamilya a Villar.

Nakabasbassit ken pagpabanglo laeng dagiti naisingit iti Create a probisyon a mangted ti pannakailaksid ti importasyon ken panangilako kadagiti bakuna ti Covid-19 ken dadduma pay a ramit medikal inggana 2023; ken ti panangpaagas dagiti addaan sakit iti panunot ken bato, kanser ken tuberkulosis.

Segun pay iti Ibon Foundation, saan a Create no di ket panangted ti dagus ken naan-anay nga ayuda iti umili ti mas makaibangon iti ekonomya a naapektaran unay iti pandemya ken lockdown. Kuna ti Ibon, iti minimum ket kasapulan nga agilatang ti P540 bilyon tapno tulongan ti kakurapayan nga 18 milyon a pamilya iti uneg ti tallo a bulan wenno P10,000 kada bulan. Iti kasta, saan nga umanay ti gakat a naawagan ti Bayanihan 3 nga inpila ti 220 kongresista nga aggatad ti P420-bilyon a tulong kadagiti pamilya a Pilipino. Kurang met laeng ti gakat ti Department of Labor and Employment idi Pebrero 15 a P52-bilyon a subsidyo tapno tulongan ti 2-3 milyon a mangmanged ti babassit ken kalkalaingan na ti kinadakkel a negosyo. Naidatag dagiti gakat gaputa awan ti inlatang ti rehimen nga uray maysa a sentimo para iti tulong iti nailian a badyet na daytoy iti 2021. **AB**

Nababa a tukad ken kinaawan ganaygay a makaadal

Pinalubosanen ti rehimen a Duterte itatta a Pebrero ti limitado a panaglukat dagiti sangon-sango a panagklase kadagiti unibersidad nga agit-ited kadagiti kurso kasilpo iti medisina. Maibilang kadagitoy ti University of the Philippines-Philippine General Hospital, University of Sto. Tomas ken Centro Escolar University. Ngem kasano met ti dadduma pay?

Agtaltalinaed nga awan ti kumprehensibo a plano ti gubyrno iti natalged a panaglukat dagiti eskwelaan para iti kaaduan kadagiti agtutubo iti intero a pagilian. Bayat nga iruprupir dagiti opisyal na daytoy iti ekonomya ti panangilukat kadagiti pagsinean, pagay-ayaman ken dadduma pay a lugar a pagliwliwaan, atras-abante daytoy iti panangilukat kadagiti eskwelaan uray kadagiti lugar a nababa ti bilang dagiti kaso ti impeksyon.

Inamin mismo ni Sec. Leonor Briones ti Department of Education (DepEd) idi Pebrero 16 a 50% dagiti estudyante ket kayat dan nga agsubli iti sangon-sango a panagklase. Sakbay na daytoy, rimmuar iti maysa a panagadal ti Movement for Safe, Equitable, Quality and Relevant Education, maysa nga organisasyon dagiti manursuro, nagannak ken estudyante a mangiruprupir iti natalged a panagsubli iti eskwela, a 54% dagiti manursuro a simmungbat iti sarbey na daytoy ket nangibaga a signipikante a bilang dagiti estudyante ket marigatan a makasurot kadagiti online a panagklase ken maad-adal.

Maysa ditoy ni Lester, adda iti Grade 4 iti maysa a publiko nga eskwelaan nga agnamnama iti sistema a modiyul. “Saan ko maawatan ti dadduma a leksyon gaputa maipasungbat laeng ti modiyul,” kunana. Iti Facebook Messenger laeng a makasaludsod isuna kadagiti kaeskwelaan ken titser kadagiti maad-adal a saan a maawatan.

Inggana uppat nga oras iti maysa nga aldaw ti mausar na manipud Lunes

inggana Biyernes para iti panangsungbat iti modiyul. “Imbag laengen ta panapanawen a tumultulong dagiti nagannak ken kasinsin ko.” Nayon a parigat kaniana ti kama-kamali a linaon ken nabuntog a pannakaiwaras dagiti modiyul.

Inpaganetget ti Alliance of Concerned Teachers (ACT) a maresolba ti bumassit a bilang ti ubbing a sumrek iti eskwela no maipatungpal ti limitado ken natalged a sangon-sango a panagklase bayat a maiyar-aramid latta ti distance learning iti mano a lugar.

“Saanen a kabaelan iti sumaruno nga academic year ti kastoy a blended learning a saan met a nasuportaan ti pondo,” segun pay iti ACT.

Iti kapadasan ni Jane a maysa a manursuro iti Grade 2, iti 23 nga ubbing a naka-enrol iti online learning, 12 laeng ti masansan a makipaset iti regular a klase. Kangrunaan a rason dagiti saan a makipaset ket ti kinaawan wenna nabuntog a kuneksyon iti internet. Saan nga amin a nagannak ket kabaelan da ti gastos para iti internet, segun kaniana.

Iti panagkita met ni Teacher Elsa, adda iti 20% laeng ti maad-adal dagiti ubbing iti agdama a sistema ti panagadal. Naimatangan na met ti in-inut a panagbassit ti bilang dagiti agatendar kadagiti online a klase. Manipud iti sigud a lima laeng ti “absent,” nasurok kagudua ti saanen nga agpapakita iti klase idi Enero.

Kabayatan na, adda ti dadduma nga estudyante a nangibaga a “maawawanan da ti ganaygay a sumrek,” gaputa sumangsango laeng iti gadget ken

awan ti pisikal nga interaksyon. “Sobra a mailiw” da iti panagserrek iti eskwelaan ken pannakilangan kadagiti gagayem ken mangisursuro da.

Kinuna ni Jona a maysa a Grade 8, “narigat iti balay gaputa narigat nga agpokus. Awan ti nalawag a nagbaetan ti balay ken ti panagadal.” Mausar na ti uppat inggana innem nga oras para it panagadal iti tunggal aldaw. No maminsan, makissayan kano daytoy no makaturturog wenna maawanan ti ganaygay nga agadal.

Idi masaludsod no kayat na nga agsubli iti sangon-sango a panagadal, ti kunana: “syempre met ah.” Sabali ti rikna no adda iti klase, kunana. “Naparpartak nga agsaludsod iti mangisursuro, ken adda ti interaksyon kadagiti gagayem.”

Kastoy met ti panagbuya ti dadduma pay nga estudyante a mayat nga agsubli iti pisikal a klase. Kas kenni Joel, birbiroken na dagiti aktibidad ken programa iti eskwelaan ken uray ti panagay-ayam a kakuyog dagiti gagayem na.

Segun iti ACT, iti panangipatungpal ti limitado a pisikal a klase, rumbeng nga isigurado ti gubyrno ti panangitakder kadagiti pasilidad iti salun-at ken ti panangala kadagiti mangmangedge iti salun-at para kadagiti eskwelaan ken ti panangiyabante ti panagbakuna kadagiti frontliner iti edukasyon.

Agkasapulan ti nayon a P2-bilyon a pondo para ditoy, malaksid pay iti panangisubli iti P13 bilyon a naikkat iti pondo ti Department of Education para iti tawen 2021.

Salun-at iti panagpampanunot dagiti ubbing, apektado

Ti saan nga umannatop a blended learning ket agibungbunga ti saan a mabaelan a dagsen iti panunot ti umad-adu a bilang dagiti ubbing. Manipud idi narugian daytoy a sistema, dimmanonen iti 18 nga agtutubo ti naipadamag a nagpakamatay gaputa narigatan da iti panagsungbat kadagiti modyul, iti kinaawan ti sistema a pangsuporta ken nakapsot wenno kinaawan ti akses iti internet.

Kaudian ditoy ti kaso ti agtawen sangapulo nga ubing iti Catanduanes a nagpakamatay idi Pebrero 17 kalpasan a mapresyur iti saanna a masungbatan a modyul.

Imbes a sangoen ti problema, inlibak ti DepEd dagitoy a pasamak ket adda pannakainag na iti palpak a programa na iti panagadal.

Kabayatan na, nakaawat ti adu a pammabalaw idi Pebrero 17 ti plano ti DepEd a panangpaatiddog iti klase iti dua pay a lawas.

Ginasut a ribu, nagprotesta iti Myanmar

Saan a nalapdan ti pandemya ken ti diktadura militar ti panaglayus iti kalkalsada ti ginasut a ribu nga umili ti Myanmar nga inaldaw da nga agprotesta manipud Pebrero 5 tapno kiddawen ti panagbaba ti hunta a militar a nang-agaw iti bileg ti estado. Kiddaw da met laeng ti panangwayawaya ken panangisubli kadagiti nabutosan nga opisyal nga idadauloan ni Aung San Suu Kyi.

Nagipatungpal ti nair-irut a restriksyon ti Tatmadaw (pangawag iti militar ti Myanmar) tapno lapdan dagiti demonstrasyon. Masansan a maimandar ti panangwara kadagiti tignay ti umili. Manu a daras a pinuted da ti akses ti umili iti internet iti panggep a lapdan dagiti panagtataripnong. Nasurok 500 dagiti natiliw ken tallo napapatay kalpasan a palougan dagiti pulis.

Nagkudeta ti Tatmadaw ken imbalud da dagiti sibilyan nga opisyal ti pagilian idi Pebrero 1. Adu ti mamati a ti kangrunaan a panggep na daytoy ket rebeken ti partido ni Suu Kyi ken permanente nga isubli ti absoluto a bileg ti militar iti pagilian.

Trump, pinakawan ti Senado ti US iti maikadua a gundaway

Pinakawan ti Senado ti US ti dati a presidente ti pagilian a ni Donald Trump idi Pebrero 14 iti kaso nga “incitement of insurrection” a nangiduron iti umili a nanggulo iti US Capitol idi Enero 6. Saan a nangabak dagiti nangidarum uray pay no nakaala da ti 57 a boto a pabor laban iti 40 a boto a kontra. Daytoy ket gaputa kasapulan ti 67 a boto wenno 2/3 ti kabuklan a boto dagiti senador tapno ideklara nga isuna ket nakabasol. Immuna a pinakawan ti Senado ni Trump iti sabali a kaso idi Enero 2020.

Kas remedyo, plano ti Kongreso ti US a mangbukel ti maysa a komisyon tapno imbestiragan dagiti maka-Trump a grupo ken dagiti tagasuporta da iti partido a Republican a karaman iti panagatake iti Kongreso. Segun iti immuna a report, maysa iti tunggal lima kadagit immatake ket beterano wenno aktibo a kameng ti militar ti US.

Presyo ti langis, 3 daras a ngimmato itatta a tawen

Iti maikatlo a gundaway itatta a tawen, ngimmato manen ti presyo dagiti I produkto a petrolyo idi Pebrero 14. Ngimmato iti P0.75 ti tunggal litro ti gasolina, P1.25 ti diesel ken P1.10 ti kerosene. Idi Pebrero 9, ngimmaton iti P0.85 ti gasolina, P1.10 ti diesel ken P1.00 ti kerosene.

No maiyarig iti napalabas a tawen, nangatngaton iti P4 tunggal litro ti gasolina, P3.90 ti diesel ken P3.35 ti kerosene. Daytoy ket iti laksid ti tuluy-tuloy a panagsuwek ti presyo ti krudo a langis iti sangalubongan a pagtagilakoan iti panawen ti pandemya.

Inrason ti Department of Energy ti tuluy-tuloy a panagkissay dagiti pagilian iti Organization of Petroleum Exporting Countries wenno OPEC iti produksyon tapno artipisyal nga

ingato ti presyo ti krudo a langis. Iti uneg ti maysa a tawen, kangatuan ti presyo ti krudo a langis idi Pebrero 5.

Saan a naan-anay a narikna iti Pilipinas ti panagbaba ti sangalubongan a presyo gapu iti pananginayon ti rehimen a Duterte ti 10% a buwis iti maipastrek iti pagilian a krudo ken produkto a petrolyo idi Mayo 2020 basar iti Executive Order 113. Panggep na daytoy a makaurnong ti P6.8-bilyon a pastrek manipud buwis a mausar kano kas tulong iti panawen ti pandemya.

Ngem segun mismo iti Department of Energy iti daydiay a panawen, ipangato ti nayon a buwis ti presyo ti gasolina iti P0.60 ken ti diesel iti P0.84 tunggal litro.

Kayat na a saoen, paset ti tulong nga ipanpanakkell ni Duterte ket naggapu met laeng iti bulsa ti umili iti porma ti nangatngato a singir iti transportasyon, makan ken serbisyo publiko.

Immun-unan a natuonan ti buwis iti krudo a langis iti uneg ti linteg a TRAIN. Impangato na daytoy a linteg ti presyo ti gasolina, kerosene, LPG ken dadduma pay iti P1 tunggal litro ken P1.50 tunggal litro ti diesel. **AB**